

Aan de slag met de Branchestandaard-organisatiescan

Het is een opgave voor gemeenten om voldoende mensen met de juiste kennis in dienst te hebben. Hoe staat uw organisatie of samenwerkingsverband ervoor? Welke kennis en competenties zijn aanwezig en welke niet? De Branchestandaard organisatiescan en kennisscan geven u en uw organisatie inzicht om hiermee aan de slag te gaan.

Kwetsbaarheid organisaties in beeld brengen

Regionale samenwerking tussen partijen in stedelijk waterbeheer is de afgelopen jaren vanzelfsprekend geworden. Samen zoeken zij naar manieren om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te beperken en de doelmatigheid te vergroten.

Vooraf de afhankelijkheid van een of enkele professionals blijkt een steeds belangrijker aandachtspunt. Het stedelijk waterbeheer heeft te maken met de energietransitie, klimaatadaptatie, Omgevingswet, maatschappelijke ontwikkelingen, technische innovaties en aandacht voor de kosten. Hierdoor neemt de complexiteit van het werk en de druk op mensen die de gemeentelijke watertaken invullen steeds verder toe. Tegelijk is er minder tijd om na te denken over morgen of om specifieke kennis te verwerven (te leren). De waan van de dag regeert veelal. De komende jaren gaan veel ervaren krachten met pensioen, waardoor kennis en ervaring wegvallen. Dat vraagt om een goed beeld van de invulling van de watertaken en kwetsbaarheden in de organisaties.

Hoe zorgt u dat u de juiste kennis en competenties in huis hebt om de gemeentelijke watertaken naar behoren te kunnen blijven uitvoeren? En als u die niet allemaal zelf in huis hebt, hoe kunt u dat gat dan binnen uw eigen organisatie en/of in de regionale samenwerking opvullen? Om die vragen te beantwoorden, hebt u inzicht nodig in:

- welke activiteiten medewerkers voor de watertaken moeten uitvoeren;
- de hiervoor benodigde kennis en competenties;
- de beschikbare kennis en competenties binnen de organisatie en de samenwerking.

De Branchestandaard organisatiescan kan u deze antwoorden geven. Hoe dat werkt leest u in dit document. Meer informatie over de branchestandaard vindt u op www.riool.net/branchestandaard.

Aan de slag met de Branchestandaard organisatiescan

Het zichtbaar maken van kennis en competenties is een gevoelig proces. De Branchestandaard organisatiescan en kennisscan vormen een scherp instrument dat zorgvuldig moet worden gebruikt. Daarom stelt Stichting RIONED niet alleen voorwaarden aan de toepassing van de Branchestandaard kennisscan, maar ook aan de adviseurs die u begeleiden bij de Branchestandaard organisatiescan. Voor de uitvoering van de Branchestandaard organisatiescan sluit een organisatie of samenwerkingsverband een samenwerkingsovereenkomst met Stichting RIONED. Hieraan zijn kosten verbonden (onder andere voor inzet van de adviseur en de kennisscans). Het proces verloopt in een aantal stappen.

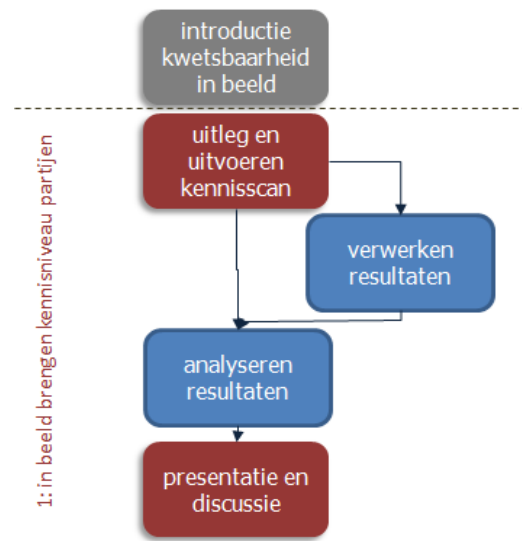
Introductiebijeenkomst

Voor een goede analyse moet de kwetsbaarheid bespreekbaar worden. Hiervoor is draagvlak van zowel professionals als managers nodig. Het belang om de kennis en competenties in beeld te brengen, moet voor iedereen duidelijk zijn. Het draagvlak is ook essentieel om op basis van de analyse vervolgstappen te kunnen zetten. Betrokkenheid van management en bestuur is daarom wenselijk.

Het is belangrijk dat binnen de regio of organisatie helder is wie gaan deelnemen voordat stap 1 start. Vaak wordt dit tijdens een bijeenkomst voorafgaand aan de start van het project besproken (naast andere agendapunten).

Stap 1: Kennis in beeld brengen

Na de introductiebijeenkomst is de eerste stap in het proces om een zogenaamde Branchestandaard kennisscan uit te voeren. In nauwe samenwerking met de Stichting Wateropleidingen is een meerkeuzetoets ontwikkeld om de basiskennis te toetsen op de twaalf hoofdkennisgebieden¹. Iedere deelnemer beantwoordt zestig vragen over het vakgebied. Voorafgaand wordt een duidelijke uitleg gegeven over de kennisscan en de plaats en rol ervan binnen het gehele traject. Experts van Wateropleidingen verwerken de resultaten tot een individuele rapportage. De eigen scores per kennisonderdeel worden aan de deelnemers bekend gemaakt. De betrokken adviseurs maken een totaaloverzicht voor de samenwerkende partijen. Voorwaarde¹ daarvoor is dat de deelnemer toestemming geeft voor het beschikbaar stellen van de testresultaten. Afhankelijk van de behoefte kan dit anoniem of met vermelding van de organisatiernaam.

Analyse resultaten en adviesrapport

De adviseur analyseert de resultaten van de kennisscan. Daarbij kijkt hij of er sprake is van witte vlekken op bepaalde kennisgebieden en hoe de kennis is verdeeld over de partijen. Zijn er bijvoorbeeld kennisgebieden waar één of enkele partijen de andere duidelijk kunnen ondersteunen? Of ontbreekt bepaalde kennis vrijwel volledig?

De adviseur presenteert de resultaten en voorlopige conclusies in een overleg. Hierbij krijgen de deelnemers de gelegenheid vragen te stellen, de resultaten te doorgronden en eventueel voorlopige conclusies ter discussie te stellen. Daarna legt de adviseur de resultaten van de kennisscan met de belangrijkste bevindingen in een adviesrapport vast.

¹ Deelnemers aan de Branchestandaard kennisscan krijgen voorafgaand aan de toets een formulier overlegd waarin zij toestemming geven om de resultaten uit de kennisscan in het project te gebruiken. Deze toestemming is wel ingekaderd. Gegevens mogen niet gebruikt worden om het persoonlijk functioneren te beoordelen of anderszins in arbeidsrechtelijke zin. Deze verklaring is juridisch getoetst.

Privacy beschermd

Het is overigens nadrukkelijk niet de bedoeling individuele scores van de kennisscan voor externen zichtbaar te maken (deelnemers kunnen dit onderling uitwisselen als zij daar behoefte aan hebben). Het gaat om het vormen van een totaalbeeld van kennis en competenties binnen de samenwerkende partijen of organisatie, niet om een waardeoordeel te vormen over individuele deelnemers. Wel krijgt iedere deelnemer een individuele terugkoppeling. In het adviesrapport zijn de scores niet te herleiden tot een organisatie of persoon. Een uitzondering hierop zijn projecten waaraan één organisatie deelneemt, dan zijn ze uiteraard wel terug te leiden tot die organisatie (maar is het aan deze organisatie of zij de gegevens met iemand deelt).

Stap 2: Competenties deelnemers

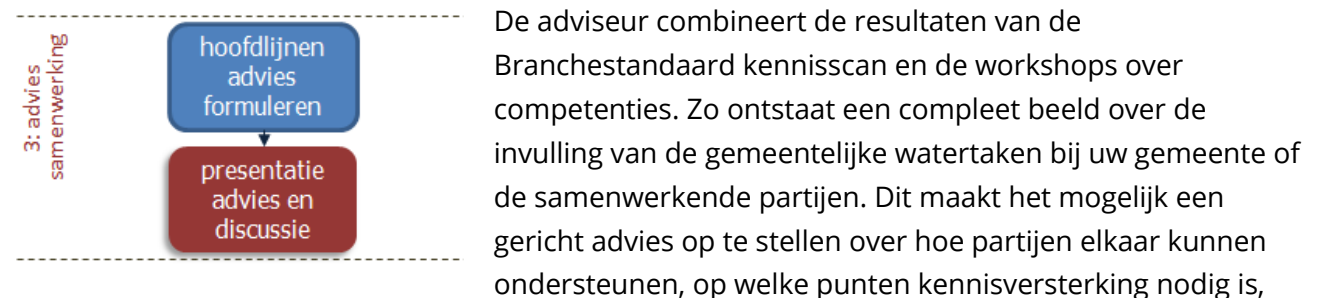
De competenties worden in workshops (fysiek of digitaal) met een kleine groep deelnemers met vergelijkbare functies in beeld gebracht.

De adviseur combineert de resultaten van de workshops en vergelijkt deze. Daarbij kijkt hij welke rollen de organisaties onderscheiden en hoe dat zich verhoudt tot de benodigde en beschikbare competenties. Ook kijkt hij hoe partijen elkaar kunnen ondersteunen.

De adviseur presenteert de resultaten tijdens een overleg, waarbij er ook weer ruimte is voor discussie. Ook van deze stap worden de resultaten (anoniem) in het adviesrapport vastgelegd.

Stap 3: Advies verbetering/versterking

hoe eventuele witte vlekken kunnen worden ingevuld en welke competenties beter benut of nog ontwikkeld kunnen worden. De adviseur legt het conceptadvies voor aan de groep deelnemers en bespreekt dit met ze.

Stap 4: Afronding

Op basis van de discussies met de deelnemers vult de adviseur het conceptrapport aan. Vervolgens ontvangen de deelnemers het onderbouwde adviesrapport.

Met advies aan de slag

Binnen uw gemeente of samenwerkingsverband bekijkt u met elkaar op welke wijze u het advies kunt opvolgen. Zijn er zaken die versterkt moeten worden? Hoe kunnen we elkaars sterke punten benutten en welke afspraken zijn daarvoor nodig? Het gaat er nadrukkelijk niet om individuele situaties te toetsen of beoordelen maar juist te kijken naar de mogelijkheden om zwakke punten om te buigen naar goede afwegingen rond de taken en rollen.

Het adviesrapport van de Branchestandaard organisatiescan biedt een onderbouwing om de kwetsbaarheid op management en bestuurlijk niveau aan te kaarten. Indien gewenst kan de adviseur voorzien in presentatie aan bestuur of management.

Meer informatie?

Wilt u meer informatie over de Branchestandaard gemeentelijke watertaken of het uitvoeren van Branchestandaard organisatiescan? Neem dan contact op met Oscar Kunst, projectmanager van Stichting RIONED via oscar.kunst@rioned.org of 0318-631 111. Meer informatie vindt u ook op www.riool.net/branchestandaard.